O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
_____
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po'latov
2024 yil "_____" _____

Ro'yxatga olindi: № FD-18-30

2024 yil "29" 08

INVESTITSIYALARNI BOSHQARISH

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohas: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Magistratura mutaxassisligi: 70411701 – logistika (yo'nalishlar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi INVMAN6	O‘quv yili 2024 - 2025	Semestr 1	Kreditlar 8
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O‘zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	Investitsiyalarni boshqarish	72	108	180

2

I. FANNING MAZMUNI

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarda investitsiya boshqarishning uslubiy jihatlari yuzasidan bilimlarini chuqurlashtirish, fanni nazariy va amaliy jihatdan o‘rgatish hamda mazkur fan bo‘yicha mustahkam bilim va ko‘nikmalarni shakllantirish.

Fanning vazifasi – uni o’rganuvchilarga investitsiya strategiyasini ishlab chiqish, investitsion loyihaning kapital byudjetini ishlab chiqish va moliyalashtirish manbalarini shakllantirish, moliyaviy qo‘yilmalarning maqbul yo‘nalishlarini tanlash, ular samaradorligini aniqlash va ta’minlashda muhim ahamiyat egallovchi investitsiyalarni boshqarishni tashkil etishning asosiy yo’nalishlari, zamonaviy usullaridan foydalanish bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o‘rgatishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, moliyaviy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Investitsiyalarni boshqarish asoslari va konsepsiyasi

Fanning predmeti, maqsadi va vazifalari. Investitsiya loyihasi – investitsiyalarni jalb etishda asosiy xujjat. Investitsiya loyihasi tushunchasi, maqsadi va strukturasi. Loyihalarni tasniflash: katta va kichik, ichki va tashki, texnik va notexnik, iqtisodiy va ijtimoiy xususiyatlari. Loyiha ishtirokchilari. “Loyihani boshqarish” tushunchasi. Loyihani boshqarish, investitsiyalarni boshqarish va funktsional menejmentning o‘zaro bog‘liqligi.

2-mavzu. Loyiha bo‘yicha investitsiya strategiyasini ishlab chiqish

Investitsiya strategiyasi tushunchasi va uning ahamiyati. Loyiha bo‘yicha investitsiya strategiyasini ishlab chiqish tamoyillari va bosqichlari. investitsiya strategiyasini shakllantirish va loyiha strategiyasini ishlab chiqish. Loyiha bo‘yicha investitsiyalash maqsadi va strategik yo‘nalishlarini (resurslardan foydalanish) aniqlash. Loyihaning innovasion- faoliyat xususiyatlari va innovatsiya strategiyasini ishlab chiqishning ahamiyati.

3-mavzu. Investitsiya loyihasini tayyorlashni tashkil qilish

(Investitsiya oldi fazasi)

Investitsion sikl, mazmuni va loyihani ishlab chiqish bosqichlari. Loyiha sikli bosqichlari. Loyiha konseptsiyasini ishlab chiqish. Loyihaning investitsiya g'oyasini shakllantirish. Investitsiya loyihasi variantlarini ishlab chiqish. Loyihaning xayotiylik sikli: investitsiya oldi, investision, ekspluatasiya fazasi. Loyihaning dastlabki rejasi. Investitsiya oldi tadqiqotlari. Loyiha xayotiyligini baholash. Loyihaning dastlabki texnik-iqtisodiy asosnomasi (DTIA) va texnik-iqtisodiy asosnomasi (TIA)ni ishlab chiqish tartibi, kelishuvi va tasdiqlanishi. Ishlab chiqarish faoliyatiga tayyorgarlik hamda iqtisodiy ko'rsatkichlar monitoringi. Loyihaviy tahlilning mohiyati va tarkibiy tuzilishi.

4-mavzu. Investitsiya loyihasining biznes-rejasi va uning tarkibiy tuzilishi

Biznes-rejalashtirishning mohiyati va vazifalari. Biznes-rejaning funksiyasi va tarkibiy tuzilishi. Biznes-rejaning umumiy ma'lumotlari va rezyumesi. Biznes-rejaning asosiy bo'limlari. Investision loyihalashtirishda biznes-rejaning xususiyatlari. Biznes-reja taqdimoti. Biznes-rejaning tarkibiy bo'limlari tahlili.

5-mavzu. Investitsion marketing

Bozorni tadqiq qilishning zamonaviy konsepsiyasi mohiyati. Marketing konsepsiyasini shakllantirish. Marketingning strategik dasturi va xarajatlari dasturi. Marketing tadqiqotlari. Sotish dasturi. Loyihani amalga oshirish jarayonida marketingni boshqarish.

6-mavzu. Investitsiya loyihasining kapital byudjetini ishlab chiqish va moliyalashtirish manbalarini shakllantirish

Kapital tarkibining nazariy asoslari. Kapital qiymatini baholash. Loyihaning kapital byudjetini ishlab chiqish va u bo'yicha qarorlar qabul qilish. Loyihani investitsiyalash imkoniyatlari va kapitalni muqobil ishlatish variantlari. Loyiha qiymatini boshqarishning asosiy tamoyillari. Loyiha qiymatini boshqarish, byudjetlashtirish. Loyiha qiymatini nazorat qilish usullari. Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalari, ularni jalb qilish.

7-mavzu. Investitsiya ishlab chiqarish rejasi

Loyihani amalga oshirishning asosiy bosqichlari. Qurilishning smeta qiymati va investitsiya loyihasining umumiy xarajatlari tarkibi. Loyiha bo'yicha ishlab chiqarishni tashkil qilish va texnologiyalarni tanlash. Texnologiyalarning tejamkorligini baholash. Mahsulot va resurslarga bo'lgan talabni aniqlash. Xaridlar va savdolarni o'tkazish. Savdolar qatnashchilari, ularning funksiyalari, jarayoni, shartnomalar va majburiyatlar. Xom-ashyo va resurslar bahosini nazorat qilish, zahirasini aniqlash va ularni xarid qilish mablag'lari bilan ta'minlash. Mahsulotlarning sotilishi uzluksizligini ta'minlash. Xaridorlar talabini qondirish. Mahsulot zahirasini shakllantirish.

8-mavzu. Investitsiyalarni boshqarishni rejalashtirish va tashkil etish

Inveatitsiyalarni rejalashtirish, tashkil etish va nazorat qilish usullari va ularning mazmuni. Investitsiyani boshqarishni tashkil qilishning maqsadi. Rejalashtirish va boshqarishning tashkiliy bosqichlari. Investitsiyani amalga oshirishni nazorat qilish va tartibga solish. Investitsiya loyihasidagi o'zgarishlarni boshqarish. Loyiha bo'yicha ishlarning monitoringi.

9-mavzu. Investitsiya risklarini boshqarish

Investitsiya risklarini boshqarishning zarurligi. Investitsiya risklarini boshqarishni tashkil etish. Risk turlari bo'yicha investitsiya samaradorligiga ta'sirini baholash. Investitsiya risklarining oldini olish chora-tadbirlari. Investitsiya risklarini pasaytirish chora-tadbirlari. Investitsiya risklarini qoplash chora-tadbirlari.

10-mavzu. Investitsiya loyihasining sifat menejmenti

Sifat boshqarishning kompleks tizimi va xarajatlari. Sifatni boshqarishning zamonaviy konsepsiyasi. Loyihaning sifat menejmentining mohiyati. Investitsiya sifat menejmenti dasturi. Me'yorlar va standartlar. Lisenzion faoliyatni amalga oshirish tartibi. Mahsulotlarni sertifikatlashtirish. Tugallangan qurilish obyektini ekspluatasiyaga qabul qilish va uning sifatini baholash. Texnologiyalarga bo'lgan talab va uning sifatini tekshirish. Ishlab chikarishga joriy etiladigan xom-ashyo, materiallar va yarim tayyor mahsulotlar sifatini baholash va nazorat qilish.

11-mavzu. Investitsion loyiha jamoasini boshqarish

Investitsiyalarni boshqarishda inson omili. Investitsiya boshqaruvida jamoaning tutgan o'rni. Investitsiyalarni boshqarishda rahbarlik, liderlik qobiliyati va tajribasi. Investitsion loyiha jamoasini tuzish, shakllantirish va rivojlantirish. Komandaning samarali faoliyatini tashkil qilish. Komanda personalini boshqarish. Motivasiya. Kelishmovchiliklarni boshqarish.

12-mavzu. Investitsiya loyihasini yakunlash

Loyihani ishga tushirishga tayyorlash. Uskunalarni ishga tushirish, dastlabki sinovdan o'tkazish va uning ish sifatini nazorat qilish. Texnologiyalarni boshqarishga zaruriy kadrlarni ta'minlash, ularni tayyorlash va malakasini oshirish. Ishlab chiqarish jarayonini nazorat qilish. Daromadlar hisobiga investitsiyalar qoplanishi monitoringini olib borish. Loyiha samaradorligini baholash. Shartnomalarni yopish. Loyihadan chiqish.

III. Amaliy mashg'ulotlarlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Investitsiyalarni boshqarish asoslari va konsepsiyasi

3-mavzu. Investitsiya loyihasini tayyorlashni tashkil qilish

2-mavzu. Loyiha bo'yicha investitsiya strategiyasini ishlab chiqish

4-mavzu. Investitsiya loyihasining biznes-rejasi va uning tarkibiy tuzilishi

5-mavzu. Investitsion marketing

	6-mavzu. Investitsiya loyihasining kapital byudjetini ishlab chiqish va moliyalashtirish manbalarini shakllantirish 7-mavzu. Investitsiya ishlab chiqarish rejasi 8-mavzu. Investitsiyalarni boshqarishni rejalashtirish va tashkil etish 9-mavzu. Investitsiya risklarini boshqarish 10-mavzu. Investitsiya loyihasining sifat menejmenti 11-mavzu. Investitsion loyiha jamoasini boshqarish 12-mavzu. Investitsiya loyihasini yakunlash
3.	**IV. Fan bo'yicha kurs ishi (loyihasi)** Fan bo'yicha kurs ishi (loyihasi) relalashtirilmagan. **V. Mustaqil ta'lim** *Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:* 1. Investitsiya konsepsiyasini ishlab chiqish va uning investitsiyalarni boshqarishdagi ahamiyati. 2. Investitsiya loyihasining xayotiylik siklida loyihalarni boshqarishning o'ziga xos jihatlari. 3. Investitsiyalarni boshqarishda investitsiya oldi tadqiqotlarining ahamiyati va asosiy yo'nalishlari. 4. Investitsiya loyihalarini yakuniy tasdiqlash va investitsiyalashga qabul qilish masalalari. 5. L Investitsiyalarni boshqarishda monitoring tizimi va uning sifatini oshirishning ahamiyati. 6. Investitsiya boshqaruvida loyiha-qidiruv va qurilish bosqichi monitoringining ahamiyati. 7. Biznes-rejaning tarkibiy tuzilishi va uning ishlab chiqilishida axborotlar manbasi. 8. Investitsiyalarni boshqarishning asosiy vazifalari. 9. Investitsiya boshqarishning asosiy vazifalari va loyiha menejerining tutgan o'rni. 10. Investitsiya loyihalari bo'yicha marketing tadqiqotlari va uning asosiy yo'nalishlari. 11. Investitsion marketingni boshqarish va unga bog'liq xarajatlarni moliyalashtirish. 12. Investitsiya loyihalari raqobatbardoshligini oshirishning zarurligi va marketing tadqiqotlarida loyiha raqobatchilari tahlili. 13. Investitsiya loyihasining ishlab chiqarish rejasi va uning loyiha samaradorligiga ta'siri. 14. Investitsiya loyihasining umumiy qiymati, uni shakllantirish va baholash. 15. Tender savdolarini tashkil etish tartibi va jarayoni, uning qatnashchilari tarkibi hamda ularning asosiy funksiyalari.
4.	**VI. VFan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

	- investitsiya va investitsiya loyihasi tushunchasi, maqsadi va vazifalari; loyihalarning tasniflanishi; biznes-rejalashtirishning mohiyati va vazifalari; biznes-rejani funksiyasi va strukturasi; bozorni tadqiq qilishning zamonaviy konsepsiyasi to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi;*** - investitsiya bo'yicha marketing tadqiqotlari; Investitsion loyihani amalga oshirishning asosiy bosqichlari; loyiha narxini boshqarishning asosiy tamoyillari; investitsiya loyihasini boshqarishni tashkil qilish va boshqarishning tashkiliy bosqichlari; Investitsiya loyihasi bo'yicha sifat menejmenti; investitsion loyiha guruhini shakllantirish va rivojlantirish; investitsion loyiha guruhi faoliyatini samarali tashkil qilish xaqida tasavvurga ega bo'lishi; investitsiiya loyihalari turlari va ularni ishlab chiqish bosqichlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** - biznes-rejalashtirishni; biznes-rejani funksiyasi va strukturasini; bozorni tadqiq qilishning zamonaviy konsepsiyasini; investitsion loyiha bo'yicha marketing tadqiqotlarini; loyihani amalga oshirishning asosiy bosqichlarini; loyiha narxini boshqarishning asosiy tamoyillarini; loyihani boshqarishning tashkiliy bosqichlarini; loyihaning turlari va tasniflanishi; biznes-rejalashtirish; bozorni tadqiq qilish; investision loyihaning umumiy xarajatlar tarkibini aniqlash; investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalarini shakllantirish, ulardan samarali foydalanishini tashkil etish va boshqarish; investitsiya loyihasini boshqarishni rejalashtirish va amalga oshirish xamda ushbu jarayonda loyiha risklarini boshqarish, sifat menejmentini ta'minlash orkali loyiha samaradorligiga erishish malakalariga va ***ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.***
5.	**VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6.	**VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki testni topshirish.
7.	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Zoyirov L., Asamxodjayeva Sh., Yunusova S. Investitsiya. Darslik. - T.: Iqtisod-moliya, 2019. - 652 b. 2. Zayirov L., Xanova N. Investisii. Uchebnik. - T.: Iqtisod-moliya, 2019. 3. Xolodkova V.V. Upravleniye investisionnim proyektom: uchebnik i praktikum / V.V. Xolodkova. - Moskva: Izdatelstvo Yurayt, 2019. - 302 s.

	4. Mazur I.I. Upraleniye proyektami. M.: Omega-L., 2019. -271 s. 5. Zaynalov J.R., Aliyeva S.S., Ruzibayeva N.X. va boshq. Investitsiya. Darslik. – T.: "Iqtisod-Moliya", 2020. – 480 b. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 6. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni. 7. O'zbekiston Respublikasining "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi O'RQ 598-sonli qonuni. 25.12.2019 y. 8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Investitsiya va infratuzilma loyihalarini jadal amalga oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2018 yil 20 iyun, PQ-3794-sonli Qarori. **Axborot manbalari:** www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. www.mf.uz - O'zbekiston Respublikasi Moliya Vazirligi rasmiy sayti. www.cbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi rasmiy sayti. www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qo'mitasi rasmiy sayti. www.openbudget.uz - O'zbekiston Respublikasi Ochiq byudjet portali.
8.	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O`quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig`ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FO-19-30)
9.	**Fan/modul uchun ma'sul:** A.Bektemirov – SamISI "Investitsiya va innovatsiyalar" kafedrasi professori
10.	**Taqrizchilar:** **A.B.Taniev** – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali professori, i.f.n. **S.S. Aliyeva** – SamISI "Moliya" kafedrasi dotsenti, i.f.n.